

Monikulttuurisuus päiväkodissa

Anna Moring, FT

Monimuotoiset perheet -verkosto
Kaikkien perheiden Suomi -hanke

KAIKKIEN PERHEIDEN SUOMI

MONIMUOTOISET PERHEET

Monimuotoiset perheet -verkosto

ADOPTIOPERHEET

KAHDEN KULTTUURIN PERHEET

SIJAISPERHEET

LAPSIKUOLEMAPERHEET

YHDEN VANHEMMAN PERHEET

UUSPERHEET

LAPSETTOMAT PERHEET

LESKIPERHEET

KAKSOS- JA KOLMOSPERHEET

SATEENKAARIPERHEET

MONIMUOTOISET PERHEET

KAIKKIEN PERHEIDEN SUOMI

KAIKKIEN PERHEIDEN SUOMI

MONIMUOTOISET PERHEET

Perheiden monimuotoisuus

- Noin 1/3 suomalaisista perheistä ei tavalla tai toisella sovi heteroseksuaalisen valkoisen suomalaistaustaisen ydinperheen normiin
- Nekin, jotka näyttävät ulkoisesti sopivan, eivät välttämättä sovi
- Monet perheet ovat useammalla kuin yhdellä tavalla monimuotoisia

Monikulttuurisuus päiväkodissa

- Monikulttuurisuus on tavalla tai toisella läsnä jokaisen päiväkodin arjessa, juhlassa ja taustatoiminnassa
- Kaksi vaihtoehtoista tapaa suhtautua monikulttuurisuuteen:
 - Rikkaus: on hienoa, että meillä on paljon erilaisuutta, jokainen on arvokas sellaisena kuin on!
 - Ongelma: on hirmuisen hankalaa huomioida kaikki erilaiset kulttuurit, juhlat, kielet, uskonnot, ruokavaliot, whatnot....

Monikulttuurisuus

- Mitä tarkoittaa muotilause ”monikulttuurisuuden huomioiminen?”
- Monikulttuurisuus on sen tunnistamista, että meillä kaikilla on oma kulttuuritaustamme ja se on erilainen kuin muiden
- Lapsille monikulttuurisuus, samoin kuin kaikki muukin erilaisuus, on luonnollista ja herättää uteliaisuutta

Kuinka se voidaan ymmärtää väärin...

- ”Ryhmän monikulttuuriset jäsenet voivat kertoa muille omasta kulttuuristaan.” (lainaus erään järjestön oppaasta)
- Monikulttuurisuuden käsite ymmärretään helposti niin, että ”nuo” ovat hiukan ”monikulttuurisempia” kuin ”me”
 - Myös lapset nähdään joskus enemmän kulttuurinsa tai etnisyytensä edustajina kuin yksilöinä

Monikulttuurisessa ympäristössä työskentely

- Avainasemassa on se, miten erilaiset ihmiset voivat tulla osaksi toimintaympäristöä
 - Lapset
 - Lasten tärkeät aikuiset
 - Vanhemmat
 - Muut perheenjäsenet
 - Työntekijät
- Erilaisuuden kunnioittaminen

Lapsen kannalta

- Lapsen hyvinvoinnin keskeinen tekijä on se miten lapsi voi omasta perheestään, taustastaan ja elämästään puhua
- Lasten kanssa toimivien aikuisten tehtävä on tukea lapsen kielellistä ja kulttuurista kehitystä silloinkin, kun kieli tai kulttuuri on itselle vieras
- Lupa olla oma yksilöllinen itsensä, mutta myös lupa olla osa omaa kulttuuritaustaa

Lapsen kannalta

- Kahden kulttuurin perheissä lasten kulttuureista korostuu helposti se, joka on helpommin ymmärrettävä ja ympäristössä tutuin
- Toinen kulttuuri nähdään eksoottisena tai vieraana, vaikka se on lapselle tuttu osa arkea
- Lasten keskinäinen puhe ja uteliaisuus

Perheen kannalta

- Varhaiskasvatuksen työntekijät ovat avainasemassa kohtaamassa perheitä näiden alkutaipaleella
 - Työntekijä voi pienillä eleillä tukea vanhempaa antamaan lapselle lupa olla ylpeä omasta taustastaan
 - Joskus vanhempi tarvitsee rohkaisua uskaltaakseen puhua omaa kieltään lapsensa kanssa
- Haaste on ottaa mukaan myös ne vanhemmat, jotka eivät puhu tai ymmärrä suomea tai ruotsia
 - Etenkin niissä perheissä, joissa toinen vanhempi näin tekee

Monikulttuuristen perheiden kohtaamisen haasteita

- Asenneongelmat
 - Eriaisuuden kohtaamisen aiheuttama epävarmuus tai pelko
- Tiedon puute
- Yhteistyöongelmat
 - Palvelujärjestelmän hajanaisuus → asiakkaan asema palvelujärjestelmässä

Syrjinnän pelkoon vastaaminen

- Perheet ovat hyvin tietoisia omasta erilaisuudestaan ja pelkäävät usein syrjintää
- Siksi luottamuksen herättäminen on äärimmäisen tärkeää
- Vältä oletuksia ja stereotyyppejä → kohtaa kukin perhe yksilönä

Miten

- Kysymällä ja kuuntelemalla
 - Avoimet kysymykset
 - Vastausten aktiivinen kuunteleminen
- Oman ammattitaidon tuominen perheen avuksi
- Ota asiat puheeksi, vaikka se tuntuisi vaikealta tai hölmöltä

Kaikkien perheiden Suomi

- www.monimuotoisetperheet.fi
- Tietoa perheiden monimuotoisuudesta
- Kootusti eri perhetyypeistä
- Oppaita, tutkimuksia, dataa ja kokemuksia

Summa summarum:

DON'T PANIC

ASENNE RATKAISEE!

KAIKKIEN PERHEIDEN SUOMI

MONIMUOTOISET PERHEET